

Oslobođenje: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

Razgovarala: Vildana Selimbegović

Oslobođenje: Gospodine Inzko, razgovarali ste s potpredsjednicima Federacije BiH Svetozarom Pudarićem i Mirsadom Kebom o trenutnoj situaciji u FBiH: koji je redoslijed neophodnih poteza u Federaciji i hoćete li se Vi miješati?

Valentin Inzko: Moj angažman nije bio tema sastanka u utorak, jer u tekućoj istrazi nema mjesta za visokog predstavnika, odnosno ni za jednog političara.

Što se tiče šire političke situacije u FBiH rekao sam, kao što sam i ranije govorio, da stranke imaju jasno i legitimno pravo da rade na rekonstrukciji vlade, ali da pri tome moraju poštovati odgovarajuće ustavne i zakonske procedure. Ustav je jasan kada je riječ o tome u kojim okolnostima potpredsjednici mogu zamijeniti predsjednika. Jedna mogućnost je da se to uradi odlukom Ustavnog suda Federacije nakon odluke oba doma Parlamenta Federacije usvojene dvotrećinskom većinom, a druga odlukom Vlade FBiH usvojenom konsenzusom, kojom se predsjednik proglašava trajno spriječenim da obavlja svoje dužnosti. Postoji i opcija da nosilac dužnosti da ostavku.

U utorak sam se sastao s potpredsjednicima da čujem njihov stav o tome kako prevazići probleme u funkcioniranju Predsjedništva FBiH u ovom periodu. Očigledno je da trenutna situacija ne olakšava ukupnu političku situaciju u FBiH, i da ovo negativno utiče na funkcioniranje Federacije.

Oslobođenje: Vanredna sjednica Parlamenta FBiH je također bila

posvećena Budimiru: može li Parlament intervenirati mimo Ustava i prenijeti ovlasti predsjednika FBiH na potpredsjednike?

Valentin Inzko: Nijedna institucija ne može raditi mimo Ustava. Naravno, Parlament je slobodan da promijeni Ustav ukoliko osigura potrebnu većinu. Kada sam se u utorak sastao s potpredsjednicima rekao sam da stranke imaju jasno i legitimno pravo da rade na rekonstrukciji vlade, ali da pri tome moraju poštovati odgovarajuće ustavne i zakonske procedure.

Oslobođenje: SIPA i Tužiteljstvo BiH su hapšenje predsjednika Federacije Živka Budimira nazvali najvećim obračunom sa korupcijom u našoj zemlji, no u međuvremenu su počeli da se pojavljuju dokazi koji cijelom slučaju daju politički šmek: govorim o pomilovanju Mersedada Hadžića, zvanog Mirso Švicarac, koji je pomilovan nakon što je Komisija promijenila izvještaj na zahtjev ministra pravde Zorana Mikulića. Kako Vi gledate na slučaj Budimir?

Valentin Inzko: U ovom trenutku postoje mnoge špekulacije i ja bih upozorio na to ako ni zbog čega drugog, a ono zbog činjenice da se dokazi u ovom slučaju tek trebaju objaviti. Ja sam dao punu podršku agencijama za provođenje zakona: policiji, tužiteljima i sudovima i očekujem da svi ostali urade isto. U toku je istražni postupak i neovisnost ovog procesa, kao i agencija za provođenje zakona koje ga vrše, mora se poštovati.

Oslobođenje: Ekspertni tim koji je radio pod pokroviteljstvom Ambasade SAD-a u našoj zemlji pripremio je čak 180 preporuka koje bi federalni ustroj pojednostavile, pojeftinile i učinile funkcionalnijim. Ove preporuke će uskoro proći i svojevrsnu javnu debatu i potom završiti pred Ustavno-pravnom komisijom koja će dobiti priliku da ih djelimično odnosno onoliko koliko sama želi pretoči u ustavne amandmane. Očekujete li Vi da će Parlament FBiH imati zrelosti i hrabrosti da recimo ustavom

limitira plaće parlamentarcima da konačno i oni počnu živjeti kao većina Bosanaca i Hercegovaca ili pak da posegnu za limitiranjem i odredbama koje zapravo njima onemogućavaju one benefite kojima danas raspolažu?

Valentin Inzko: Ustavne promjene mogu se izvršiti samo kroz dijalog i kompromis domaćih aktera, ali međunarodna zajednica može pružiti pomoć. Zbog toga bih pohvalio napore Ambasade SAD-a, posebno ambasadora Moona, za pokretanje ove inicijative. Nadam se da ćemo kroz predstojeću javnu debatu dobiti široku podršku i da će konačno preporuke ugledati svjetlo dana u Parlamentu. Niko ne spori da je FBiH glomazan organizacioni sistem i da ne bi imala koristi od reforme. Smanjenje troškova, povećanje efikasnosti dok se istovremeno i dalje štite prava svih naroda i građana je nešto čemu sam uvijek davao podršku i ne vidim nikakav razlog zašto bi se bilo ko usprotivio svakom prijedlogu ili reformi koji se temelje na ovim principima.

Oslobođenje: Već naredne sedmice idete u New York. Možete li makar najaviti dijelove svog izvještaja Generalnoj skupštini UN-a?

Valentin Inzko: To će biti 43. izvještaj UN-u koji podnosi visoki predstavnik te deveti izvještaj koji ja podnosim od kada sam preuzeo ovu funkciju u martu 2009. godine. Ja ću izložiti stanje u vezi s provedbom mira i opisati kako je BiH prešla dugačak put od sukoba 1990-ih, ali i da su naši stalni naponi još uvijek neophodni.

Moj izvještaj će naravno obuhvatiti sve dublju političku i ustavnu krizu u Federaciji, koja je dalje komplicirana činjenicom da Vijeće Ustavnog suda za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa ne funkcioniše zbog neimenovanja sudija na upražnjena radna mjesta u ovom vijeću, koje traje već četiri i po godine. Naglasit ću i zabrinjavajući obrazac koji se pojavljuje, a po kojem akteri iz sfere politike i institucija izgledaju isuviše spremni da, radi političke

svrsishodnosti, zaobiđu, ignoriraju ili u nekim slučajevima direktno krše zahtjeve utvrđene ustavima i zakonima. Ključna oblast u kojoj je očigledno to nepoštivanje vladavine prava je neprovedba odluka Ustavnog suda BiH, na primjer u vezi s izbornim sistemom u Mostaru.

Izvijestit ću i o svojoj dubokoj zabrinutosti suštinskim osporavanjima suvereniteta i teritorijalnog integriteta države koje dolaze iz Republike Srpske, pri čemu predsjednik RS-a i druge osobe i dalje zagovaraju raspad BiH. Konstatirat ću da uprkos ekonomskoj krizi neke političke stranke i neki lideri prioritet daju neproduktivnoj i beskorisnoj retorici koja vodi podjelama.

Napredak BiH u pravcu ciljeva evroatlantskih integracija i dalje ovisi o spremnosti izabranih lidera da ostvare konkretne rezultate. Ova spremnost očigledno ne postoji i zemlja nastavlja da zaostaje za ostatkom regiona. Suštinski razlog za ovo je činjenica da izabrani zvaničnici i političke stranke i dalje stavljaju svoje lične i uske političke interese ispred interesa građana i zemlje.

Pred političkim liderima u ovoj zemlji je jasan izbor – mogu zajedno ne uspjeti ili, što je mnogo bolje, mogu zajedno uspjeti i time postići napredak u pravcu evroatlantskih integracija, otvaranja radnih mjesta i podrške borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije. To je ono što žele i građani ove zemlje i šira međunarodna zajednica. Dosad se čini da prilično odlučno slijede pogrešan odabir. Koristim ovu priliku da ih javno izazovem da dokažu da nisam u pravu tako što će ispuniti obećanja o velikom broju neriješenih pitanja koja postoje.